

Roiha

29.1.2013

3/2013

Till kommunstyrelserna och samkommunerna

Tillämpningen av avtalet om tidsanvändning och kompensation för inkomstbortfall för arbetarskyddsfullmäktige

Allmänt

Vid förhandlingarna om avtalet om tidsanvändning och kompensation för inkomstbortfall för arbetarskyddsfullmäktige kom parterna överens om att tillsammans utarbeta ett cirkulär om tillämpningen av avtalet. KT skulle skicka cirkuläret till kommunerna och samkommunerna senast våren 2013 innan kommunerna och samkommunerna börjar bereda valen av samarbetsorganisationerna inom arbetarskyddet för mandatperioden 2014–2017 och innan överenskommelserna om den nya arbetarskyddspersonalens verksamhetsförutsättningar ingås (KT:s cirkulär 32/2011).

Kommunala arbetsmarknadsverket och huvudavtalsorganisationerna har förhandlat om tillämpningsanvisningarna och uppnått enighet i fråga om dem.

Arbetarskyddsfullmäktigens uppgifter och ställning

I § 8 i det kommunala avtalet om arbetarskyddssamarbete finns en hänvisning till 31 § i lagen om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen (44/2006, nedan tillsynslagen). Enligt lagparagrafen ska arbetarskyddsfullmäktigen sätta sig in i arbetsplatsens arbetsmiljö, arbetsklimatet och arbetarskyddsbestämmelserna samt delta i inspektioner som gäller arbetarskyddet och i undersökningar som utförs av en sakkunnig. Arbetarskyddsfullmäktigen ska också göra de arbetstagare han eller hon företräder uppmärksamma på faktorer som främjar säkerhet och hälsa i arbetet. Arbetarskyddsfullmäktigen företräder arbetstagarna på arbetsplatsen vid behandlingen av ärenden som avses i 26 § i tillsynslagen och i § 3 i avtalet om arbetarskyddssamarbete samt i ärenden som enligt någon annan speciallag ska behandlas i samarbete med arbetsgivaren. Arbetarskyddsfullmäktigen företräder också arbetstagarna gentemot arbetarskyddsmyndigheterna.

Om normala arbetsuppgifter inte kan ordnas för en arbetarskyddsfullmäktig på grund av stort behov av arbetsbefrielse kan till exempel annat arbete

yleiskirje1303mrr-työsuojeluvaultuutet.docx

som anknyter till arbetarskyddet anvisas i stället (§ 4 i tidsanvändningsavtalet). Det är då ledningens och den närmaste chefens uppgift att avgöra hurdana arbetsuppgifter som kan komma i fråga.

I arbetarskyddsfullmäktigens uppgifter betonas rollen som sakkunnig i frågor som gäller arbetarskyddet, arbetshälsan och arbets säkerheten för dem som fullmäktigen företräder. De egentliga konkreta åtgärderna vidtas i linjeorganisationen inom ramen för det ansvar som ledningen och cheferna har.

Bestämning av antalet anställda som arbetarskyddsfullmäktigen företräder

I antalet anställda som arbetarskyddsfullmäktigen företräder beaktas utöver fastanställd personal också de som har tillfällig eller tidsbegränsad anställning eller som är anställda på deltid vid den tidpunkt då tidsanvändningen avtalas (se KT:s cirkulär 32/2011). Om det sker väsentliga förändringar i personalstyrkan ska tidsanvändningen ses över utgående från den nya situationen.

Enligt 29 § 1 mom. i tillsynslagen ska arbetstagarna på en arbetsplats där regelbundet minst tio arbetstagare arbetar bland sig utse en arbetarskyddsfullmäktig och två ersättare för fullmäktigen till sina förträdare. Anställda i tjänstemannaställning på en arbetsplats har rätt att bland sig utse en egen arbetarskyddsfullmäktig och två ersättare till sina förträdare.

Om de personer i tjänstemannaställning som avses i § 5 i avtalet om arbetarskyddssamarbete inte använder sin rätt att välja en egen arbetarskyddsfullmäktig kan de delta i valet av arbetarskyddsfullmäktig för personer i arbetstagarställning inom verksamhetsområdet. I så fall beaktas också personerna i tjänstemannaställning i antalet företrädda anställda när överenskommelsen om tidsanvändningen för arbetarskyddsfullmäktigen ingås.

Tid för skötseln av uppdraget som arbetarskyddsfullmäktig

Arbetsbefrielsen kan avtalas som regelbunden befrielse och tidsbegränsad befrielse vid särskilda behov.

Som grund för den regelbundna befrielsen per fyra på varandra följande kalenderveckor används antalet anställda som arbetarskyddsfullmäktigen företräder multiplicerat med ett tal mellan 0,12 och 0,22 beroende på de lokala förhållandena. Koefficienten avtalas lokalt. Som grund för valet av koefficient kan man använda risk- och belastningsfaktorer i personalens arbete och de hälsorisker som arbetsuppgifterna medför.

Befrielsen räknas ut som veckotimmar med hjälp av följande formel:

antalet företrädda anställda x den överenskomna koefficienten

I kommunsektorn utförs många olika slags arbeten, och arbetarskyddsfullmäktigen kan företräda anställda med vitt skilda uppgifter. De kan arbeta till exempel med förvaltning, undervisning, teknik och produktion av välfärdstjänster. Risk- och belastningsfaktorerna i de olika arbetsuppgifterna bör beaktas när man kommer överens om koefficienten. I praktiken kan det gå till så att man kommer överens om en koefficient där de olika risk- och belastningsfaktorerna och olägenheterna för de olika arbetstagargrupperna beaktas. Om enighet inte nås bestäms tidsanvändningen med hjälp av olika koefficienter för respektive arbetstagargrupp. Den totala tidsanvändningen beräknas sedan genom att man slår ihop de olika delarna.

Om ett avtal i enlighet med § 7 i tidsanvändningsavtalet ingåtts om minskning av undervisningsskyldigheten för en lärare som är arbetarskyddsfullmäktig är minskningen av undervisningsskyldigheten cirka 2/3 av den fastställda regelbundna befrielsen. Om arbetarskyddsfullmäktigen hör till den undervisningspersonal som har helhetsarbetstid, minskar den tid som enligt överenskommelse ska reserveras för uppdraget som arbetarskyddsfullmäktig både antalet undervisningstimmar per vecka och den tid per vecka som ska användas för annat arbete. Minskningarna ska motsvara förhållandet mellan undervisningstimmar och byråarbetstiden.

Syftet med tidsbegränsad befrielse vid särskilda behov är att göra det möjligt att beakta tillfälliga behov av tid för arbetarskyddsuppgifter utan att den regelbundna tidsanvändningen behöver ändras till tidsbegränsad. Tidsbegränsad befrielse kan bli aktuell till exempel vid stora organisationsförändringar, stora utvecklingsprojekt, omfattande användning av hyrd arbetskraft eller speciella företeelser som tillfälligt äventyrar personalens arbetshälsa, till exempel farliga situationer som uppstår i verksamheten på den gemensamma arbetsplatsen eller de gemensamma arbetsplatserna.

Ersättning för inkomstbortfall till arbetarskyddsfullmäktigen

Uppdraget som arbetarskyddsfullmäktig får inte medföra att inkomsterna minskar. Inkomstbortfallet räknas ut enligt vad arbetarskyddsfullmäktigen skulle ha förtjänat i sitt ordinarie arbete under den tid han eller hon sköter uppdraget som arbetarskyddsfullmäktig. Om inkomsten inte kan uppskattas används som grund den genomsnittliga timinkomsten för samma arbete eller närmast motsvarande arbete under motsvarande tid (§ 6 i tidsanvändningsavtalet, 35 § i tillsynslagen).

Den uppgiftsrelaterade lönen för en arbetarskyddsfullmäktig som helt befriats från sina arbetsuppgifter bestäms i enlighet med bestämmelserna om förtroendemän som helt befriats från sina uppgifter. Den uppgiftsrelaterade lönen för en arbetarskyddsfullmäktig som helt befriats från sina uppgifter är från 1.2.2013 minst 1 887 euro i månaden (kap. VII § 9 i det allmänna kommunala tjänste- och arbetskolektivavtalet). En arbetarskyddsfullmäktig som omfattas av arbetskolektivavtalet för timavlönade (TIM-AKA) får på motsvarande sätt ersättning för inkomstbortfall enligt TIM-AKA § 72 mom. 1.

Roiha

29.1.2013

3/2013

I fråga om anställningsvillkoren tillämpas samma bestämmelser som i arbetarskyddsfullmäktigens ordinarie arbete. För en arbetarskyddsfullmäktig som helt befriats från sina arbetsuppgifter väljs enligt lokalt övervägande någon i chefsställning till så kallad administrativ chef för personen i fråga.

Särskilda frågor

Om arbetarskyddsfullmäktigen har periodarbetstid bör hans eller hennes mottagningstid framgå av arbetsskiftsförteckningen.

Den tidigare övre timarvodesgränsen för en lärare som är arbetarskyddsfullmäktig (11,75 €) har slopats helt.

Av arbetarskyddsfullmäktigens årliga rapportering till arbetarskyddskommisionen eller motsvarande samarbetsorgan får inte framgå sådana specifika uppgifter som gör det möjligt att identifiera en enskild arbetstagare.

Arbetsgivaren, arbetarskyddsfullmäktigen och fullmäktigens ersättare ska inom två månader efter valet gå igenom behovet av utbildning och de arrangemang som utbildningen föranleder. Utbildningen får inte medföra kostnader för arbetarskyddsfullmäktigen och ersättarna och utbildningen ska ske på arbetstid (33 § 1 och 2 mom. i tillsynslagen). Det är bra att gemensamt göra upp en utbildningsplan för att säkra en planmässig utbildning.

Under uppdraget som arbetarskyddsfullmäktig bör fullmäktigens yrkeskunnet i det ordinarie arbetet upprätthållas på samma sätt som för den övriga personalen.

För uppgifter som varit nödvändiga att utföra utanför arbetarskyddsfullmäktigens arbetstid betalas från 1.1.2014 en ersättning som motsvarar lönen för den ordinarie arbetstiden. Det gamla tidsanvändningsavtalets hänvisning till mötesarvodena för statliga kommittéer tillämpas inte längre.

KOMMUNALA ARBETSMARKNADSVERKET

Arbetsmarknadsdirektör

MARKKU JALONEN
Markku Jalonen

Utredningschef

MARGARETA HEISKANEN
Margareta Heiskanen